

SEYYİD HÜSEYİN GÜMÜŞHANEVÎ ve DR. METİN AKAGÜN

HASAN PİR'İN KÖŞE YAZISI

Gümüşhane'nin köklü ailelerinden AKAGÜN ailesinin ve Gümüşhane'nin sevilen evladı İstanbul'da MAKİMTAŞ firmasının sahibi Dr. Metin Akagün, Gümüşhane kültürü adına güzel bir olaya rehberlik yaptı.

2011 yılında Gümüşhane Kuşakkaya Gazetesi'nde "Seyyid Hüseyin Gümüşhanenevî" ile ilgili bir köşe yazısı yazmıştım. Aradan 6 yıl geçmesine rağmen, Dr. Metin Akagün Bey, konuyu tekrar gündeme getirerek bizi aradı ve Gümüşhane kültürü için çok önemli bir bilgi aktardı.

Sayın Akagün'ün verdiği bilgiye göre; Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî; eski adı ESKİCİOĞLU ya da ESKİCİZADE olan AKAGÜN sülalesinin büyük dedelerinden biri, yani Dr. Metin Akagün Bey'in büyük dedesi.

Bu bilgi çok önemli. Dr. Metin Akagün Bey; Hüseyin Gümüşhanevî'nin mahlası olan "YANGIN VAİZ" unvanının AKAGÜN ailesi içinde son zamanlara kadar çokça kullanıldığından bahsetti.

Bilindiği gibi, Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî'yi ilk kez bilim dünyasına Sayın Necmiye Saltık Postallı "HÜSEYİN GÜMÜŞHÂNEVÎ VE "EL-AMELU'S-SÂLİH ALÂ RİSÂLETİ'L-AVÂMİLİ Lİ'L-BİRGİVÎ" ADLI ESERİ" adlı yüksek lisans tezi ile duyurmuştu.

Biz, Gümüşhane kültürü adına çok önemli bir bilgiyi bizimle paylaşan Dr. Metin Akagün Bey'e teşekkür ediyoruz.

Ahmet Ziyaüddin Gümüşhanevî Hazretleri haricinde tarihte GÜMÜŞHANEVÎ mahlası kullanan kişileri yakın zamanda eğitimci yazar Niyazi Karabulut "TARİHTEKİ MEŞHUR GÜMÜŞHANEVİLER" başlıklı köşe yazısında www.gumushanedenhaber.com haber sitesinde yazdı. <http://gumushanedenhaber.com/tarihteki-meshur-gumushanevi-ler/> Sayın Niyazi Karabulut'un verdiği bilgiye göre tarih boyunca Gümüşhanevî aidiyetini kullanan Gümüşhaneliler şunlardır:

- * Ahmet Ziyaüddin Gümüşhanevî
- * Mahmud Efendi Gümüşhanevî,
- * İbrâhîm b. Ya'kûb Gümüşhânevî
- * Ebû Bekr Efendî Gümüşhânevî
- * Ebu Bekr İbrahim b. Seyyid Yakub el-Arifi el-Gümüşhanevî
- * Seyyid Hafız Hüseyin Gümüşhanevî
- * Hüseyin b. Ömer el-Gümüşhanevî
- * Zekeriya b. Ahmed el-Gümüşhanevî
- * Ömer Hulusi Gümüşhanevî

2011 yılında Gümüşhane Kuşakkaya Gazetesi'nde yayımlanan Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî ile ilgili köşe yazımı bu vesile ile bir kez daha yayımlamak istiyorum.

SEYYİD HÜSEYİN GÜMÜŞHANEVÎ

Tarihin saklı sayfalarında gün ışığına çıkmayı bekleyen pek çok Gümüşhaneli âlim bulunmaktadır.

Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî de kısa süre önce ilim âlemine tanıtılan önemli âlimlerimizden biridir.

Büyük âlim Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevî Hazretleri'nden aşına olduğumuz "Gümüşhanevî" ismini taşıyan bir başka âlimin varlığını Gümüşhane için çok önemli bir gelişme olarak görmek gerekir.

Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî'nin adı, ilim âleminde ilk defa, Sayın Necmiye Saltık Postallı'nın hazırlamış olduğu "HÜSEYİN GÜMÜŞHÂNEVÎ VE "EL-AMELU'S-SÂLİH ALÂ RİSÂLETİ'L-AVÂMİLİ Lİ'L-BİRGİVÎ" ADLI ESERİ" adlı yüksek lisans teziyle duyulurken, Gümüşhane basınında da ilk defa bu yazımızla yer almış olacaktır.

Sayın Necmiye Saltık Postallı, YÖK tez merkezinde 254379 numara ile kayıtlı bulunan 2010 Ocak tarihli adı geçen yüksek lisans teziyle, Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî'yi ve eserini ilim âlemine tanıtmıştır.

Adı geçen teze konu olan **"El-Amelu's-Sâlih Alâ Risâleti'l-Avâmilî Li'l-Birgivi"** adlı eser, Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî tarafından yazılmıştır. Bu kitap meşhur Âlim İmam Birgivi Hazretleri'nin yine çok meşhur olan **"Avâmil"** isimli kitabına yapılan bir şerhtir.

Sayın Necmiye Saltık Postallı'nın yüksek lisans tezine konu olan Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî ve eseriyle ilgili bazı bilgileri sizlerle paylaşmak istiyorum. Osmanlı İmparatorluğu'nun yetiştirdiği büyük âlimlerden olan İmam Birgivi'nin (v.981/1573) **"Avâmil"** adlı eseri; Arap grameri, söz ve cümle yapısı üzerine yazılmış olan bir eserdir. İmam Birgivi'nin bu eseri, uzun bir süre Osmanlı medreselerinde hemen hemen her talebe tarafından okunmuş ve mecburi dersler arasında yer almıştır. Bu eser, kolay anlaşılması ve konuları öz ve net bir şekilde anlatması nedeniyle, bu gün bile Arapça öğrenmek isteyenlerin el kitabı durumundadır.

Birgivi'nin adı geçen eserine şerh (açıklama) yapmış olan Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî'nin asıl adı **"Seyyid el-Hâc Hüseyin el-Gümüşhanevî"**dir. "Yangın Vaiz" olarak da tanınmaktadır.

17-18. yüzyılda yaşamış olan Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî, o dönemde iyi yetişen ve çok yönlü ilmî birikime sahip âlimlerden biridir. Bu birikimi yazmış olduğu **"Avâmil şerhinde"** de görülmektedir.

Kaynaklarda Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî'nin doğum tarihi hakkında açık ve kesin bir bilgiye rastlanmamaktadır. Ölüm tarihi h. 1232/ m. 1817'dir.

Gümüşhaneli olduğu bizzat kendisinin kullandığı "el-Gümüşhânevî" nisbesinden anlaşılmaktadır. Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî, Avâmil şerhinde, kendisini **"Es Seyyid el-Hâc Hüseyin el-Gümüşhanevî"** olarak tanıtmaktadır.

Bir müderris ve vaiz olması nedeniyle Gümüşhânevî'nin yazdığı eser, pedagojik bir öneme sahiptir. Gereksiz bilgilerden uzak, öğretimde zaman israfını önleyici, anlaşılır, kısa ve öz niteliktedir. Eserinde özellikle siyer ve peygamberler tarihinden açıklamalarda bulunmuş, örnekler vermiştir. Kendisi aynı zamanda hafızdır. Toplam dört yüzelli ayeti, kırk hadisi ve atmış beş şiiri, şerhinde vermiş olduğu örneklerle muhafaza etmiştir.

Gümüşhânevî, aynı zamanda ilim erbabına hürmetten geri kalmamış, hocalarına sevgisini ve saygısını eserinde izhar etmiş, ilmî bir üslup içerisinde eserini telif etmiştir.

Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî'nin, adı geçen eseri tek nüsha olarak bilinmekte olup, bu orijinal nüsha da Süleymaniye Kütüphanesi, Aşir Efendi 356'da bulunmaktadır.

Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî'nin hayatıyla ilgili dikkatimizi çeken bir noktayı da biz belirtmiş olalım. Bilindiği gibi Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevî Hazretleri'nin doğum tarihi 1228/1813 tür. Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî'nin ölüm tarihi ise h. 1232/ m. 1817'dir. Demek ki Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevî Hazretleri'nin dünyaya gelişinden üç yıl sonra Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî vefat etmiştir.

Seyyid Hüseyin Gümüşhanevî'nin Gümüşhaneli araştırmacılar tarafından bir an önce daha geniş çalışmalarla tanıtılması beklentisi ile Sayın Necmiye Saltık Postallı'ya tekrar teşekkür ederek yazımı bitirmek istiyorum. **[Kuşakkaya Gazetesi, 28.03.2011]**

Güzel günler dileğiyle.